

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії України і методики викладання історії

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ
КУЛЬТУРИ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Середня освіта (Історія)»
Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність 014.03 Середня освіта (Історія)
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
історії України і методики
викладання історії
Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теоретичні та методичні аспекти вивчення культури
Викладач (-і)	Єгрешій Олег Ігорович
Контактний телефон викладача	0677383657
Е-mail викладача	ludyna@ukr.net
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Вівторок, 15.00-17.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><i>Теоретичні та методичні аспекти вивчення культури</i> – дисципліна, яка формує ідентичність і національну самоповагу, адже історія культури концентрує у собі такі взаємопов'язані речі, як національна мова, традиції та історична пам'ять. Вводячи студентів предметної спеціальності 014.03 – Середня освіта (Історія) у світ української культури з її основними науковими проблемами і дискурсами, ми намагаємося представити головні історичні віхи становлення та розвитку української культури, простежити процес формування національно-культурних цінностей із «задньою думкою», що засвоєні уміння і навички, знадобляться їм для роботи в навчальних закладах середньої освіти. Увагу приділено також з'ясуванню низки теоретичних питань щодо сутності культури, її структури, у взаємозв'язку з суспільно-політичними та економічними процесами, співвідношенню загальнолюдських та національних культурних цінностей, традиціям та новаціям у культурі тощо. Розглядаються й проблеми збереження національних культурних традицій в народному середовищі, а також відляється увага небезпекам, що постають нині перед українським і світовим соціумами – гендерна ідеологія, ювенальна юстиція тощо. За нашим задумом, поінформовані студенти у майбутньому зможуть інформувати про зазначені цивілізаційні виклики і учнів закладів загальної середньої освіти.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета викладання дисципліни вбачається у тому, щоб на основі засвоєння теоретичних знань та фактологічного матеріалу формувати в студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка, предметною спеціальністю 014 Середня освіта (Історія) комплекс відповідних знань, вмінь та навичок з предмету. Ці знання знадобляться студентам для формування у майбутньому системи життєвих цінностей учням-старшокласникам.</p> <p>Завдання: ознайомити студентів із історією української культури від стародавньої доби до сьогодення; навчити використовувати в професійній і соціальній практиці знання з історії української культури; акцентувати на загрозах, що постають нині перед українським і світовим суспільствами; виробити в студентів навички самостійних оцінок і власних суджень щодо розглянутих історичних проблем. Одним із головних завдань курсу є також формування в студентів зазначеної спеціальності культури, моралі, самостійного творчого мислення, вироблення патріотичної орієнтації, прагнення до самореалізації.</p>	

Структурно-логічне місце навчальної дисципліни

Преквізити (попередні ОК, які передували вивченню дисципліни) : «Етнологія», «Філософія».

Кореквізити (ОК, що паралельно ведуться з вивченням дисципліни): «Історія України XIX – поч. XX ст.», «Методика навчання історії».

Преквізити (наступні ОК, що використовують матеріали дисципліни): «Методика навчання суспільствознавчих предметів».

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання, потребує інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії в основній (базовій) школі і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, а також до використання знань у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською – державною мовою; отримувати і передавати професійну інформацію іноземною мовою.

ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї, зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчальному процесі.

ЗК 10. Здатність поважати мультикультурність і різноманітність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність перенесення системи знань із вітчизняної і всесвітньої історії, необхідної для роботи в навчальних закладах загальної середньої освіти, у професійну діяльність.

Компетентності предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) (ПК):

ПК 3. Здатність володіти категоріально-понятійним апаратом історичної науки, орієнтуватися в науковій періодизації історії, використовувати її як спосіб пізнання історичного процесу.

ПК 4. Здатність інтегрувати набуті знання з історичних та інших гуманітарних наук в самостійну систему, виявляти цілісність знань та умінь.

ПК 5. Здатність розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України. Європи та світу, володіти базовими знаннями української та світової культури в контексті готовності майбутніх фахівців до спілкування у мультикультурному середовищі на основі толерантності, діалогу і співробітництва.

ПК 9. Здатність використовувати в професійній діяльності нові підходи до шкільної історичної освіти в умовах багатокультурного суспільства та процесу євроінтеграції, з метою формування історичної свідомості, національної пам'яті, здійснення громадянсько-патріотичного виховання.

Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей

РН 1. Відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології, сучасних освітніх технологій; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН 2. Демонструвати вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

РН 3. Називати і аналізувати методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх

потреб; класифікувати форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

РН 4. Здійснювати добір і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінювати результати їх навчання та ефективність уроку.

РН 5. Вибирати відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізувати динаміку особистісного розвитку учнів, визначати ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН 6. Називати і пояснювати принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

РН 7. Демонструвати знання основ фундаментальних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН 8. Генерувати обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

РН 11. Виявляти навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

РН 12. Аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

Програмні результати (ПРН) навчання:

ПРН 3. Орієнтуватися в історичному часі, застосовуючи періодизацію, характеризувати суспільні явища в розвитку, вільно оперувати термінологією з фахових предметів.

ПРН 4. Демонструвати інтегроване мислення, пояснювати цілісну картину суспільно-історичного розвитку через міжпредметні зв'язки.

ПРН 5. Використовувати краєзнавчу складову курсу історії для активізації пізнавальної діяльності учнів; організовувати позакласну гурткову роботу, музейну, пам'ятко-охоронну, народознавчу роботу, спрямовану на збереження і використання історико-культурної спадщини України та світу з навчальною, науковою і просвітницькою метою.

ПРН 9. Цінувати різноманіття та мультикультурність світу; ідентифікувати себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	12/4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18/6
самостійна робота	60/80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Предметна спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
5-ий	014.03 Середня освіта (Історія)	3	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	Лекції д.ф.з.о/ з.ф.з.о	Сем. заняття д.ф.з.о/ з.ф.з.о.	Сам. роб. д.ф.з.о/ з.ф.з.о
Тема 1. Феномен української культури. Культура як суспільне явище. Періодизація історії української культури. Поняття культурної спадщини. Об'єкти і пам'ятки культурної спадщини. Менталітет українців та основні детермінанти його становлення. Риси та ознаки української культури. Можливості адаптації теми до ЗЗСО.	2/2	0/0	4/6
Тема 2. Становище української культури у давні часи і в середньовічну пору. Історико-культурні процеси на території України в давні часи. Ознаки культури Середньовіччя. Культури Київської Русі і Галицько-Волинського князівства як середньовічний тип культури. Можливості адаптації теми до ЗЗСО.	2/0	0/0	6/8
Тема 3. Культура Київської Русі та можливості адаптації теми до ЗОШ. Архітектура Київської Русі. Живопис Київської Русі. Мозаїки. фрески. Книжкова мініатюра. Література історичної доби. Освіта та наука Київської Русі.	0/0	2/0	6/8
Тема 4. Культура України XIV – першої половини XVI. Доба ренесансу і раннього бароко. Можливості адаптації теми до ЗОШ. Архітектура історичної доби. Початок українського книгодрукування. Література. Розвиток літописання. Освіта історичної доби. Скульптура і живопис історичної доби.	2/0	0/0	6/8
Українська культура XVI – XVII ст. та європейський культурний простір. Соціокультурне становище в Західній Європі епохи Відродження та Реформаційні культурні особливості. Ідеї Ренесансу та Реформації в українській культурі. Культурницька інтеграція українців. Духовні осередки в Україні XIV – першої половини XVII ст. Можливості адаптації теми до ЗЗСО.	0/0	2/0	6/8
Тема 6. Розвиток культури в Україні у другій половині XVII –XVIII ст. Доба бароко. Просвітництво. Загальна характеристика доби та можливості адаптації теми до ЗЗСО. Культурні парадигми в Західній Європі та Росії XVII–XVIII ст. Доба Бароко: умови розвитку та особливості української культури другої половини ХУП – XVIII ст.Розвиток освіти: Києво-Могилянська колегія (Академія). Історична думка та література історичної доби. Філософія історичної доби: Г. Сковорода. Музична культура доби. Архітектура та скульптура барокальної доби.	0/0	2/2	6/8

Тема 7. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.) . Проблеми і суперечності розвитку української культури в XIX ст. Розвиток освіти. Становище у царині науки. Розвиток літератури. Театральне і музичне мистецтво. Архітектура і скульптура. Образотворче мистецтво. Можливості адаптації теми до ЗЗСО.	2/0	2/0	8/10
Тема 8 Становище української культури доби Національної революції 1917–1923 рр. Можливості адаптації теми до ЗОШ . Культурне будівництво у радянській Україні в 20–30 рр. XX ст Становище у царині освіти і науки. Особливості розвитку літератури. Театральне мистецтво. Кіномистецтво. Образотворче мистецтво. Живопис. Архітектура і скульптура. Музичне мистецтво.		2/0	6/8
Тема 9. Українська культура радянської доби (1930–1991 рр.) . Українська культура у період сталінізму. Репресії проти митців. Роки німецько-радянської війни. Українська культура повоєнного періоду. Шістдесятництво як культурний феномен. Форсований наступ на українську культуру за часів стагнації. Особливості розвитку української культури в умовах горбачовської перебудови 1985–1991 рр. Особливості розвитку української радянської літератури. Літературний процес. ВАПЛІТЕ. Театральне мистецтво. Театр «Березіль». Кіномистецтво. О.Довженко. Образотворче і музичне мистецтво. Архітектура і скульптура радянської України. Українська радянська освіта. Розвиток української радянської науки. Можливості адаптації теми до ЗЗСО.	4/2	4/2	8/10
Тема 10. Розвиток української культури доби національної державності 1991-2025 рр. Можливості адаптації теми до ЗОШ . Особливості розвитку української літератури. Театральне і Кіномистецтво. Образотворче мистецтво. Архітектура і скульптура доби. Музичне мистецтво. Українська освіта. Розвиток науки.		2/0	4/6
Тема 11. Захист реферативних робіт (індивідуальних робіт) з історії культурних локацій своїх населених пунктів		2/2	
Загальна кількість	12/4	18/6	60/80
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Структура розподілу балів підсумкової оцінки впродовж семестру: Робота на семінарських заняттях – 30 б. Контроль засвоєння лекційного матеріалу – 10 б. Оцінка за індивідуальну роботу – 10 б. Екзаменаційна робота – 50 б. Поточний контроль з дисципліни «Теоретичні та методичні аспекти вивчення культури» відбувається шляхом перевірки засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять, підготовки індивідуальної роботи (реферату) та контролю самостійного опрацьованої додаткової літератури.		

Перевірка засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей (в тому числі у формі презентацій), при потребі коротких письмових робіт. За опрацювання тем, визначених для семінарських занять студент може отримати максимально 30 балів.

Відповідна форма активності студентів оцінюється за стобальною системою.

Навики роботи із науковою літературою, вміння аналізувати знайдені матеріали, робити висновки та узагальнення студенти реалізують шляхом написання індивідуальних робіт (краєзнавчих рефератів). Індивідуальна робота оцінюється максимально у 10 балів. Студентам також пропонується самостійне опрацювання наукових джерел, які є знаковими для відповідної дисципліни.

Із метою контролю за відвідуванням студентами лекцій уведено додаткові 10 б. (максимум)

Семестровий контроль відбувається формі екзамену і передбачає, що підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за семестровий контроль знань і екзамен у письмовій формі. За екзамен виставляється максимум 50 балів. Тобто усього студент може набрати 100 б.

Оцінювання здійснюється відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС за схемою:

Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
90-100	добре	4	A	зараховано
80-89			B	
70-79			C	
60-69	задовільно	3	D	
50-59			E	
26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)			
1-25	незадовільно			

Тестування за матеріалом лекцій проводяться у системі дистанційного навчання університету <https://d-learn.pnu.edu.ua>. Тестові питання (як правило, одне на 1-у хвилину) в системі дистанційного навчання університету, оцінені за стобальною шкалою, при виставленні оцінки викладачем в журнал АСУ-КНУВС, автоматично переводяться відповідно до розподілу балів дисципліни в електронному журналі.

<p>Вимоги до індивідуальних завдань:</p>	<p>Вимоги до написання рефератів з історії культурних локацій своїх населених пунктів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кількість сторінок – від 12 аркушів. 2. Нумерація сторінок починається з третьої, де розпочинається виклад першого розділу. 3. Перша сторінка – титульна. 4. На другій сторінці вміщується зміст реферату. 5. Основна частина – мінімум 8 сторінок (два непропорційні розділи (у розрахунку – 2/3 тексту основної частини реферату (орієнтовно 5 сторінок) – фактичний матеріал з історії культурних локацій своїх населених пунктів; 1/3 тексту основної частини реферату (орієнтовно 3 сторінки) – можливості застосування матеріалу до роботи в ЗОШ. 6. Структурно реферат повинен ділитися на 5 (п'ять) одиниць: власне змісту реферату; вступної частини (вступу); двох непропорційних розділів, висновків, списку використаної літератури. 7. Вступ – дуже важлива складова одиниця реферату, оскільки показує самостійність авторського підходу до роботи. У вступній частині реферату найголовніше вдало сформулювати актуальність теми, розкрити власне бачення автором важливості проблеми. Зазвичай вступ при написанні реферату не повинен перевищувати однієї сторінки. 8. При розкритті розділів не варто надмірно деталізувати, акцентувати на другорядних питаннях, подавати інформацію (дати, події), яка побіжно, опосередковано розкриває тему. З іншого боку, при написанні реферату не варто дуже захоплюватися аналізом “фактажу”. Короткі підсумкові узагальнення по розділах слід зробити хіба що наприкінці цих розділів, виділивши для цього один абзац. Розкриваючи розділи, належить пам'ятати, що найголовніше завдання, що стоїть перед автором – максимально широко, але водночас лаконічно висвітлити тему реферату. Наприкінці розділів вартує зробити короткий самостійний висновок (декілька речень). При розкритті розділів іноді (якщо є більш як 10 позицій літератури) роблять поклики на відповідні прочитані книги. Поклики подають у квадратних дужках, де зазначають також сторінки книги, звідки запозичується інформація. 9. Реферат повинен також містити завершальну частину – висновки. У них автору належить підвести підсумки реферату. Спробувати, свого роду, дати відповідь на питання – що слідує з пропонованого фактичного матеріалу? Найважливіше аби висновки мали самостійний характер. Як правило, у рефераті висновкова частина не повинна перевищувати одну сторінку. <p>Завершальна частина – список використаної літератури. Узагалі мінімальна кількість позицій літератури для реферату – 5 позицій. Літературні позиції повинні бути побудовані за алфавітним принципом.</p> <p>Ось сформульовані критерії оцінювання рефератів на тему «Історія культурних локацій свого населеного пункту», адаптовані до вашої 100-бальної шкали та специфічних вимог до структури й контенту.</p>
--	--

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

90–100 балів — Відмінно (рівень А)

Студент повністю дотримався технічних вимог (обсяг від 12 сторінок, правильна нумерація, оформлення титульної сторінки та змісту). Реферат має чітку структуру з п'яти одиниць. У вступі майстерно та самостійно обґрунтовано актуальність теми. Основна частина витримана у правильній пропорції: глибокий фактичний виклад історії локації (5 сторінок) та креативний, методично грамотний аналіз можливостей застосування матеріалу в школі (3 сторінки). Автор продемонстрував здатність лаконічно висвітлювати тему без зайвої деталізації, зробив якісні підсумкові узагальнення в кінці розділів. Висновки мають повністю самостійний характер. Список літератури (від 5 позицій) оформлений за алфавітом, а текст містить коректні поклики у квадратних дужках.

80–89 балів — Добре (рівень В)

Реферат відповідає всім структурним вимогам та вимогам до обсягу. Вступ містить самостійне бачення актуальності проблеми. Фактичний матеріал викладено послідовно, пропорція між розділами (2/3 до 1/3) загалом витримана. Студент зробив підсумкові узагальнення по розділах та самостійні висновки в кінці роботи. Список літератури відповідає нормі. Робота оцінюється в межах цього діапазону, якщо є незначні недоліки в оформленні покликів або лаконічності викладу (надмірна деталізація другорядних фактів), проте зміст повністю розкриває тему.

70–79 балів — Добре (рівень С)

Робота структурована, обсяг відповідає мінімальним вимогам (12 сторінок). Вступна частина розкриває актуальність, але без глибокого авторського підходу. Основна частина містить необхідну інформацію, проте пропорція між історичним фактажем та методичним блоком для школи може бути дещо порушена. Висновки в кінці розділів та в фінальній частині присутні, але мають частково описовий, а не аналітичний характер. Список літератури оформлений за алфавітом, але робота містить поодинокі помилки в оформленні або нумерації.

60–69 балів — Задовільно (рівень D)

Реферат має необхідні структурні елементи, проте їх наповнення є нерівномірним. Вступ формальний. Основна частина містить пробіли у висвітленні історії локації або занадто стислий методичний розділ (менше 3 сторінок). Студент надмірно захоплюється «фактажем» без належних узагальнень у кінці розділів. Висновки мають фрагментарний характер або повторюють основний текст. Вимоги до оформлення списку літератури (5 позицій) виконані, проте поклики в тексті можуть бути відсутні або оформлені неправильно.

50–59 балів — Задовільно (рівень E)

Обсяг роботи може бути дещо меншим за встановлені 12 аркушів, або порушена нумерація. Структура з 5 одиниць формально збережена, але розділи непропорційні або не відповідають тематиці (наприклад, відсутній блок про застосування в ЗОШ). Вступ та висновки мають

	<p>компілятивний характер (копіювання чужих думок без самостійного аналізу). Самостійні висновки в кінці розділів відсутні. Список літератури містить мінімальну кількість позицій, але оформлений з порушенням алфавітного принципу.</p> <p>26–49 балів — Незадовільно (рівень FX)</p> <p>Реферат не відповідає базовим вимогам: відсутні обов'язкові структурні одиниці (зміст, вступ або висновки), обсяг суттєво менший за 12 сторінок. Фактичний матеріал викладено хаотично, методичний аспект роботи в школі ігнорується. Студент продемонстрував нездатність лаконічно висвітлити тему, робота перевантажена другорядною інформацією. Відсутні поклики на літературу, список джерел оформлений недбало або не відповідає темі. Робота потребує суттєвого доопрацювання.</p> <p>1–25 балів — Незадовільно (рівень F)</p> <p>Робота не може бути зарахована. Представлений текст не відповідає темі реферату, складається з випадкових фрагментів, запозичених з інтернету без будь-якої обробки. Структура повністю порушена (відсутні розділи, вступ, висновки). Обсяг критично малий. Список літератури відсутній або не містить необхідної кількості джерел.</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p align="center">Критерії оцінювання усних відповідей студентів на семінарських заняттях:</p> <p>90–100 балів — Відмінно (рівень А)</p> <p>Здобувач освіти демонструє зразковий рівень підготовки, що базується на міцному та системному засвоєнні теоретичного матеріалу. Студент глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, вільно орієнтується в основних положеннях наукових першоджерел та сучасній рекомендованій літературі. Відповідь відзначається бездоганною логікою побудови, де теоретичні концепції органічно поєднуються з аналізом практичного матеріалу, пам'яток культури та мистецьких явищ. Здобувач виявляє високу культуру професійного мовлення, впевнено оперує термінологічним апаратом, висловлює власне обґрунтоване ставлення до складних соціокультурних проблем та демонструє готовність до вирішення нестандартних педагогічних і дослідницьких задач.</p> <p>80–89 балів — Добре (рівень В)</p> <p>Здобувач освіти демонструє повне і якісне засвоєння теоретичного матеріалу та впевнене володіння основними аспектами рекомендованої літератури. Відповідь побудована аргументовано та послідовно, з чітким виокремленням головних тез. Студент має сформовані практичні навички аналізу культурних процесів і здатний висловлювати власні міркування з приводу дискусійних питань. Мовлення студента є професійно грамотним і виразним, проте в логіці викладу або аналізі специфічних деталей можуть траплятися поодинокі неточності чи незначні стилістичні похибки, які не впливають на загальну високу якість відповіді.</p> <p>70–79 балів — Добре (рівень С)</p> <p>Здобувач освіти на достатньому рівні опанував понятійно-категоріальний апарат дисципліни та орієнтується в основних</p>

історико-культурних процесах. Відповідь є загалом правильною, проте її структурі бракує цілісності, а виклад матеріалу може містити певні логічні розриви або пробіли. Студент демонструє знання значної кількості фактів, але при аналізі джерел або мистецьких об'єктів припускається окремих помилок. Аргументація власної позиції присутня, проте вона потребує більшої систематизації та глибини. Лексичний запас дозволяє висвітлити тему, хоча іноді виникають труднощі з точним формулюванням складних наукових концепцій.

60–69 балів — Задовільно (рівень D)

Здобувач освіти задовільно володіє основними поняттями та демонструє базове розуміння змісту дисципліни. Проте виклад матеріалу характеризується фрагментарністю, а знання наукових першоджерел та нормативної бази є неповними. Студент має початкові навички аналізу, але застосовує їх без належної ефективності, часто плутаючи складні категорії або допускаючи значні помилки в датуванні та інтерпретації культурних явищ. У відповіді відсутня чітка структура, а додаткові запитання часто викликають невпевненість. Мовлення обмежене базовою лексикою, аргументація слабка і не завжди логічна.

50–59 балів — Задовільно (рівень E)

Здобувач освіти володіє лише фрагментарними знаннями, що мають поверхневий характер. У відповіді припускаються серйозні помилки у фактах, назвах та визначеннях ключових понять. Студент майже не орієнтується в рекомендованій літературі, а його навички аналізу практичного матеріалу перебувають на низькому рівні. Процес викладу думок є безсистемним і випадковим, компетентнісний підхід до вивчення культури практично не реалізується. Суттєві труднощі в мовному спілкуванні та численні граматичні помилки роблять відповідь важкою для сприйняття та малопереконливою.

26–49 балів — Незадовільно (рівень FX)

Здобувач освіти не опанував навчальний матеріал на необхідному рівні. Студент не володіє категоріями дисципліни, не знає основних наукових фактів та майже не орієнтується в джерельній базі. Практичні навички аналізу культурних об'єктів не сформовані, здатність до самоаналізу чи логічної аргументації відсутня. Мовлення невиразне і нечітке, використання термінів часто є неправомірним. Студент не здатний встановити причинно-наслідкові зв'язки в історії культури, а його висловлювання не відповідають вимогам професійної мовної культури.

1–25 балів — Незадовільно (рівень F)

Здобувач освіти виявляє повну відсутність знань із навчальної дисципліни. Студент не знає термінології, не здатний описати жодного історико-культурного процесу чи пам'ятки. Комунікативні навички відсутні, логіка викладу повністю зруйнована, а мовлення складається з розрізнених фраз, що не містять наукового змісту. Аргументація та розуміння мети вивчення курсу повністю відсутні.

<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового екзамену, якщо він виконав усі види робіт, передбачені силабусом навчальної дисципліни і отримав щонайменше 25 балів.</p> <p>Здобувач освіти, який в установлений термін не виконав усіх форм роботи і (або) отримав менше 25 балів за поточний контроль направляє на талон № 2. До того часу, студент має виконати/доопрацювати всі форми роботи.</p> <p>Отримані «незадовільні» оцінки відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Зарахування пропущених занять без поважних причин відбувається впродовж наступних двох тижнів після пропущеного заняття за допомогою методів усного опитування чи тестування.</p>														
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма контролю (екзамен); Форма задачі (письмова);</p> <p>Екзамен – форма підсумкового контролю, яка передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо. Зміст екзаменаційних завдань та критерії оцінювання встановлюються кафедрою історії України і методики викладання історії.</p> <p>Семестровий екзамен <i>оцінюється від 1 до 50 балів</i>. Зміст питань, що виносяться на екзамен, форма та структура завдань та їх оцінювання визначається керівником курсу, затверджується на засіданні кафедри.</p> <p>Отриманий в результаті задачі екзамену бал додається до виставлених балів за семінарські заняття та індивідуального завдання, виконаного в результаті самостійної роботи, і складає підсумковий семестровий бал.</p> <p>Структура екзаменаційного завдання і критерії оцінювання завдань на екзамені (наведено максимальну кількість балів, яку можна здобути за відповідь на кожне завдання):</p> <table border="1" data-bbox="592 1274 1453 1798"> <thead> <tr> <th>Завдання</th> <th>Кількість балів</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1 теоретичне (розкриває широке культурологічне питання, передбачене програмовими вимогами до дисципліни)</td> <td>20 балів</td> </tr> <tr> <td>1 методичне – бачення студентом шляхів адаптації теми до ЗЗСО.</td> <td>15 балів</td> </tr> <tr> <td>1 практичне завдання (на знання відомої культурологічної локації)</td> <td>5 балів</td> </tr> <tr> <td>1 практичне завдання (на знання відомої особистості – представника культури;)</td> <td>5 балів</td> </tr> <tr> <td>1 практичне завдання (на знання культурологічного глосарію)</td> <td>5 балів</td> </tr> <tr> <td>Разом</td> <td>50 балів</td> </tr> </tbody> </table> <p>Критерії оцінювання теоретичного культурологічного питання (максимум 20 б.)</p> <p>90-100 Відмінно (А)</p> <p>Студент чітко і глибоко розкриває всі ключові поняття і категорії дисципліни, демонструючи системні і детальні знання теоретичних засад вивчення історії української культури, вільно володіє періодизацією історії української культури, зіставляє із періодизацією</p>	Завдання	Кількість балів	1 теоретичне (розкриває широке культурологічне питання, передбачене програмовими вимогами до дисципліни)	20 балів	1 методичне – бачення студентом шляхів адаптації теми до ЗЗСО.	15 балів	1 практичне завдання (на знання відомої культурологічної локації)	5 балів	1 практичне завдання (на знання відомої особистості – представника культури;)	5 балів	1 практичне завдання (на знання культурологічного глосарію)	5 балів	Разом	50 балів
Завдання	Кількість балів														
1 теоретичне (розкриває широке культурологічне питання, передбачене програмовими вимогами до дисципліни)	20 балів														
1 методичне – бачення студентом шляхів адаптації теми до ЗЗСО.	15 балів														
1 практичне завдання (на знання відомої культурологічної локації)	5 балів														
1 практичне завдання (на знання відомої особистості – представника культури;)	5 балів														
1 практичне завдання (на знання культурологічного глосарію)	5 балів														
Разом	50 балів														

історії світової культури, знає основний і дотичний понятійний апарат дисципліни, дає правильні оціночні судження діяльності історичних осіб, які доклалися до розвитку культури, повно і розлого роз'яснює історичні явища та події з історико-культурного минулого України, відмінно знає відповідні дати, на високому рівні володіє культурологічним глосарієм. Висновки самостійні та обгрунтовані. Вміє формулювати складні концепції, поняття та ідеї доступно та зрозуміло, без помилок.

80-89 Добре (B)

Студент розкриває ключові поняття дисципліни, загалом правильно застосовує теоретичні знання, однак присутні невеликі помилки. Студент в цілому володіє періодизацією історії української культури, знає основний і назагал дотичний понятійний апарат дисципліни, дає правильні оціночні судження діяльності історичних осіб, які доклалися до розвитку культури, повно роз'яснює історичні явища та події з історико-культурного минулого України, знає відповідні дати, на хорошому рівні володіє культурологічним глосарієм. Висновки загалом самостійні та обгрунтовані, відповідь логічна, з дотриманням норм української мови.

70-79 Добре (C)

Студент частково або з незначними прогалинами розкриває ключові поняття дисципліни, загалом добре застосовує теоретичні знання. Студент в цілому володіє періодизацією історії української культури, знає основний понятійний апарат дисципліни, частково правильно оцінює діяльність історичних осіб, які доклалися до розвитку культури, роз'яснює історичні явища та події з історико-культурного минулого України, знає основні дати, на відповідному рівні володіє культурологічним глосарієм. Висновки загалом самостійні. Існують окремі помилки в термінології, але текст зрозумілий і логічний.

60-69 Задовільно (D)

Студент має часткові знання із дисципліни але є прогалини в розкритті ключових понять і категорій. Відповідь на питання не охоплює всі аспекти теми в повному обсязі. Студент на задовільному рівні володіє періодизацією історії української культури, задовільно знає основний понятійний апарат дисципліни, побіжно оцінює діяльність історичних осіб, які доклалися до розвитку культури, на задовільному рівні роз'яснює історичні явища та події з історико-культурного минулого України, частково знає основні дати, на задовільному рівні володіє культурологічним глосарієм. Висновки не завжди чіткі і не завжди впливають з розглянутих аргументів. Мова є зрозумілою, але часто зустрічаються неточності у термінології або помилки в науковому стилі.

50-59 Задовільно (E)

Студент задовільно володіє теоретичними знаннями дисципліни, є прогалини в розкритті ключових понять та категорій. Знання основ предмету поверхневе, з деякими невизначеностями в трактуванні підходів. Студент має труднощі з розв'язанням завдань. Не наводить приклади формування критичного і творчого мислення. Є прогалини у розумінні принципів оцінювання дисципліни. Студент слабо володіє періодизацією історії української культури, побіжно знає основний понятійний апарат дисципліни, слабо оцінює діяльність історичних осіб, які доклалися до розвитку культури, приблизно роз'яснює історичні явища та події з історико-культурного минулого України, частково знає основні дати, на низькому рівні володіє культурологічним глосарієм. Є проблеми із логікою викладу матеріалу і висновками. Не вміє формулювати складні концепції, поняття та ідеї

доступно та зрозуміло, без помилок.

26-49 Незадовільно (FX)

Відповідь на питання частково відповідає темі, однак дуже багато важливих аспектів не охоплено або неправильно трактовано. Наявні вагомні прогалини у розкритті основних термінів та понять. Виявлено значні помилки в термінології та граматиці, що ускладнює розуміння відповіді. Студент не володіє періодизацією історії української культури, практично не знає основний понятійний апарат дисципліни, дуже слабо оцінює діяльність історичних осіб, які доклалися до розвитку культури, практично не роз'яснює історичних явищ та подій з історико-культурного минулого України, дуже побіжно знає основні дати, на низькому рівні володіє культурологічним глосарієм.

1-25 Незадовільно (F)

Відповідь не охоплює аспекти теми, відсутнє розуміння основних термінів та концепцій. Тема розкрита вкрай слабо. Відсутній аналіз, наявне помилкове або поверхнєве трактування матеріалу. Студент не володіє періодизацією історії української культури, не знає основного понятійного апарату дисципліни, дуже слабо оцінює діяльність історичних осіб, які доклалися до розвитку культури, не роз'яснює історичних явищ та подій з історико-культурного минулого України, не знає основних дат, на дуже низькому рівні володіє культурологічним глосарієм. Відсутні приклади або вони є абсолютно недоречними. Робота написана з численними помилками.

Критерії оцінювання методичного питання (максимум 15 б.)

90-100 Відмінно (A)

Студент чітко і глибоко розкриває всі ключові поняття і категорії дисципліни, демонструючи системні і детальні знання теоретичних і методичних засад вивчення історії української культури, ознайомлений з сучасними теоріями та підходами із вивчення дисципліни, чітко і повно описує зміст шкільних курсів історії, знає нормативну базу, знає різні типи і види уроків, ознайомлений з методами і прийомами навчання, в т.ч. й інноваційними методами, демонструє знання компетентнісного, компетентнісного, діяльнісного та особистісно-орієнтованого підходів, має чітке уявлення про раціональні засоби і прийоми навчання. Знає технології критичного і творчого мислення, методи оцінювання і контролю. Висновки самостійні та обґрунтовані. Вміє формулювати складні концепції, поняття та ідеї доступно та зрозуміло, без помилок.

80-89 Добре (B)

Студент розкриває ключові поняття дисципліни, загалом правильно застосовує теоретичні знання, однак присутні невеликі помилки. Описує сучасні педагогічні підходи, але не дає власного аналізу. Розкриває зміст шкільних курсів історії та основні аспекти проектування уроків, однак є незначні помилки в організації навчального процесу. Студент знає нормативну базу. Знає методи, засоби і прийоми навчання, хоча з невеликими помилками чи недоліками. Опис інноваційних методів і технологій навчання є на доброму рівні. Знає діяльнісний, компетентнісний та особистісно-орієнтовані підходи, приклади, запропоновані студентом, є ефективними. Знає на достатньому рівні технології критичного та творчого мислення, але приклади містять незначні помилки. Описує методи оцінювання і контролю з окремими помилками. Висновки загалом самостійні та обґрунтовані, відповідь логічна, з дотриманням норм укр мови.

70-79 Добре (C)

Студент частково або з незначними прогалинами розкриває ключові поняття дисципліни, загалом добре застосовує теоретичні знання. Описує сучасні педагогічні підходи, але потребує додаткових уточнень або доповнень. Розкриває зміст шкільних курсів історії та основні аспекти проектування уроків, однак є прогалини в організації навчального процесу. Є окремі прогалини у знанні нормативної бази. Знає методи, засоби і прийоми навчання, хоча з не значними помилками чи недоліками. Опис інноваційних методів і технологій навчання є неповним або містить загальні рекомендації без конкретних прикладів. Знає діяльнісний, компетентнісний та особистісно-орієнтовані підходи, однак приклади, запропоновані студентом, не завжди є ефективними. Знає на достатньому рівні технології критичного та творчого мислення, але описує їх поверхово. Описує методи оцінювання і контролю з не великими помилками. Висновки загалом самостійні. Існують окремі помилки в термінології, але текст зрозумілий і логічний.

60-69 Задовільно (D)

Студент має часткові знання основ методики навчання історії, але є прогалини в розкритті ключових понять і категорій. Відповідь на питання не охоплює всі аспекти теми в повному обсязі. Знання педагогічних підходів є поверхневими, з деякими неточностями у трактуванні концепцій і методів, таких як компетентнісний, діяльнісний або особистісно-орієнтований підхід. Зміст шкільних курсів історії розкритий неповно, без достатнього аналізу їх структури, цілей і підходів до навчання. Знання нормативної бази поверхнєве, не охоплює повністю основні документи, що регулюють навчальний процес в Україні. Аналіз методів навчання історії здійснений на базовому рівні, але вимагає додаткових прикладів, що демонструють їх застосування в навчальному процесі. Студент не завжди правильно пояснює, як ці методи сприяють розвитку пізнавальних і творчих здібностей учнів. Згадуються інноваційні технології, але опис таких підходів є поверхневим, без детального пояснення їх ефективності та прикладів використання на практиці. Студент не наводить достатньо прикладів, що ілюструють розвиток критичного і творчого мислення на уроках історії, або ці приклади є надто узагальненими. Студент має проблеми з логічною побудовою роботи. Відсутня чітка структура відповіді, що ускладнює сприйняття матеріалу. Висновки не завжди чіткі і не завжди впливають з розглянутих аргументів. Мова є зрозумілою, але часто зустрічаються неточності у термінології або помилки в науковому стилі.

50-59 Задовільно (E)

Студент задовільно володіє теоретичними знаннями дисципліни, є прогалини в розкритті ключових понять та категорій. Знання основ методики навчання історії поверхнєве, з деякими невизначеностями в трактуванні педагогічних підходів. Розкриття змісту шкільних курсів історії неповне. Знання нормативної бази поверхнєве. Аналіз методів навчання не завжди логічний, потребує більше прикладів і пояснень щодо застосування. Відсутні або слабо виражені знання інноваційних підходів, опис традиційних методів є занадто узагальненим. Використання компетентнісного, діяльнісного чи особистісно-орієнтованого підходу обмежене. Згадує про технології створення навчальних матеріалів, однак не завжди враховують психологічні та вікові особливості учнів. Студент має труднощі з розв'язанням складних педагогічних завдань. Не наводить приклади формування критичного і творчого мислення. Є прогалини у розумінні принципів

оцінювання. Є проблеми із логікою викладу матеріалу і висновками. Не вміє формулювати складні концепції, поняття та ідеї доступно та зрозуміло, без помилок.

26-49 Незадовільно (FX)

Відповідь на питання частково відповідає темі, однак дуже багато важливих аспектів не охоплено або неправильно трактовано. Прогалини у розкритті основних термінів та понять. Відсутні знання інноваційних підходів, використання традиційних методів також є недосконалим. Не застосовуються компетентнісний, діяльнісний та особистісно-орієнтований підходи в навчанні. Студент не знає технології створення навчальних матеріалів. Відсутні знання методів і прийомів розвитку критичного і творчого мислення, труднощі з розв'язанням педагогічних завдань. Студент не знає сучасних підходів до оцінювання учнів. Виявлено значні помилки в термінології та граматиці, що ускладнює розуміння відповіді.

1-25 Незадовільно (F)

Відповідь не охоплює аспекти теми, відсутнє розуміння основних термінів та концепцій. Тема розкрита вкрай слабо. Відсутність аналізу, помилкове або поверхневе трактування матеріалу. Відсутні приклади або вони є абсолютно недоречними. Робота написана з численними помилками.

7. Політика навчальної дисципліни:

Академічна доброчесність. Навчальний процес побудований на основі дотримання принципів академічної доброчесності, прозорості та законності роботи. Як викладач, так і здобувач освіти, дотримуються: [Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#); [Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#); [Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#); [Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#).

У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, виявів академічної недоброчесності (списування) викладач пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.

Під час занять забороняється користування мобільним телефоном.

Студенти, **котрі навчаються за індивідуальним графіком**, опрацьовують матеріал самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn та виконанням завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються [Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Відвідування занять обов'язкове. У випадку пропуску відпрацьовується тема пропущеного заняття. Як правило, «відпрацювання» проходить в усній формі (в окремих випадках, коли є поважні причини, – онлайн) або шляхом вирішення тестових завдань на сайті дистанційного навчання. Для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт визначений час – вівторок, 15.00 год. – 17.00 год. Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується документом: [Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти](#).

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю № 1, мають право скласти екзамен за відомістю № 2. На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі опрацювання матеріалу. У разі отримання незадовільної оцінки з навчальної дисципліни за талоном № 3, студенти мають право на повторне її вивчення, що регламентовано [Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін \(кредитів ECTS\)](#)

в умовах ECTS

Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

8. Рекомендована література

Основна література:

- 1.Букач В. М., Бакланова Н. М. Історія української культури. Словник- довідник: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Одеса: вид. Букаєв В. В., 2021. 216 с. <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/10813/3/Bukach%20Valery%20Mykhailovych%202021.doc.pdf>
2. Висоцький О.Ю. Історія української культури: Навчальний посібник. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2009. 130 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Vysotskyi_Oleksandr/Istoriia_ukrainskoi_kultury.pdf
3. Історія української культури / В.О. Колосюк ,С.Б. Буравченкова ,С.І. Береговий та ін.: Навчально-методичний посібник. Київ: НУХТ, 2010 р. 183 с. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10586/1/031-11A.pdf>
4. Історія української культури: Курс лекцій (під загальною редакцією доктора історичних наук С.О.Костилюєвої. Київ.: ІВЦ „Видавництво „Політехніка”, 2010. 334 с.: URL: [https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/21023/1/Pidruchnyk\(Final12\)-3.pdf](https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/21023/1/Pidruchnyk(Final12)-3.pdf)
5. Історія української культури (від стародавніх часів до XIX століття): ілюстрована хрестоматія : у 3 ч. / за заг. ред. Ю. С. Сабадаш. Ч. 1. Київ : Ліра-К, 2020. 320 с. URL: <https://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/2767>
6. Історія української культури (1991–2023) : ілюстрована хрестоматія : в 3 ч. / упоряд.: Ю. С. Сабадаш, О. О. Демідко, Ю. М. Нікольченко, С. В. Янковський ; за заг. ред. Ю. С. Сабадаш. Київ : Ліра-К, 2024. Ч. 3. 320 с.
7. Калакура Я. С. Українська культура: цивілізаційний вимір. Київ :ПіЕНДім. І.Ф.Кураса НАН України, 2015. 496 с.
8. Пальм Н. Д. Історія української культури : навчальний посібник / Н. Д. Пальм, Т. Є. Гетало. Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. 296 с. (Укр. мов.) <http://surl.li/aevoj>.
9. Передерій І.Г. Історія української культури: навч. посіб. для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання. Полтава: ПолтНТУ, 2015. 274 с.
10. Пометун О., Фрейман Г. Методика навчання історії в школі. Київ: Генеза. 2009. 328 с.
11. Сушко А.І. Історія української культури : навч.-метод. посібник / А.І. Сушко, Т.М. Краснопольська. Одеса : Фенікс, 2018. 62 с. URL: <http://surl.li/nebzy>
11. Шабанова, Ю.О., Тарасова, Н.Ю., Дичковська, О.Я. Історія української культури. Навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання / Ю.О.Шабанова, Н.Ю.Тарасова, О.Я. Дичковська. Дніпропетровськ: 2012. 141 с. <http://surl.li/chgve>.

Додаткова:

1. Національне самоствердження Тараса Шевченка та його вплив на становлення національної ідентичності українців (друга чверть XIX – середина 20- х років XX ст.). Черкаси, 2006.
2. Галіченко М. В., Поліщук І. Є. Історія української культури: Навчально- методичний посібник. Для студентів усіх напрямів підготовки університету. Херсон, 2014. 85 с.
3. Гончарук, В. А., Дрогомирецька, Л. Р., & Петрова, Н. О. (2024). Викладання історії України через призму сучасних педагогічних технологій. *Педагогічна Академія: наукові записки*, (13). <https://doi.org/10.5281/zenodo.14557552>
- 4.Єгрешій О.І. Методика генеалогічного пошуку у закладах загальної середньої освіти. *Молодь і ринок. Щомісячний науково-педагогічний журнал*. № 3 (189). Березень 2021. Дрогобич. С.96–101.
- 5.Єгрешій О., Королько А. Архітектура м. Станиславова (сер. XVII – поч. XX ст.): історико-культурний та громадянознавчий аспекти, шляхи адаптації теми на уроках та в гуртковій роботі в ЗЗСО і ЗПО. *Молодь і ринок*. № 7-8/239-240 (2025). DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.340079>;
- 6.Колісник-Гуменюк Ю.І. Історія України та української культури: Інтерактивні методи

- навчання. Навчально-методичний посібник. Львів: Простір-М, 2023. 73 с.
<https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/800138e5-5304-4c92-9040-d949bf952265/content>
7. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура: Підручник. 3-тє видання. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 584 с.
8. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ століття: Навч. посіб. / Під ред. Л.І.Кормича, В.В.Багацького. Харків, 2003. 302 с.
9. Культурологія: теорія та історія культури: Навчальний посібник. Вид. 3-тє, перероб. та доп./За ред. І. І. Тюрменко. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 370 с.
10. Павлова О., Мельничук Т. Історія української культури: навчальний посібник. 2-ге вид. перероб. та доп. Київ: «Центр навчальної літератури», 2019. 340 с.
11. Райківський, І. Я., Єгрешій, О. І., & Гаврилишин, П. М. (2025). Відносини Опанаса Заливахи та Івана Світличного. Вісник гуманітарних наук, <https://doi.org/10.5281/zenodo.17001749>;
12. Райківський, І. Я., Єгрешій, О. І., & Гаврилишин, П. М. Взаємини Опанаса Заливахи з Аллою Горською Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 89, том 2, 2025. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/89-2-1> ;
13. Райківський, І. Я., Єгрешій, О. І., & Гаврилишин, П. М. (2025). Опанас Заливаха в українських діаспорних періодичних виданнях (на прикладі часописів «Визвольний Шлях» і «Сучасність»). Українські історичні студії. № 18 / 60 <https://doi.org/10.24919/3083-6158.18/60.18>;
14. Українська та зарубіжна культура: Підручник /За ред. В. О. Лозового. Харків: Одиссей, 2006. 376 с.
15. Уліщенко А. Б. Хрестоматія з історії української культури: Матеріали для самостійної роботи студентів. Київ: НПУ, 2014. 510 с.
16. Яковенко Г. Г. Методика навчання історії: навчально-методичний посібник. Харків: Видавництво ХНАДУ. 2017. 324 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yakovenko_Halyna/Metodyka_navchannia_istorii_navchalno-metodychnyi_posibnyk.pdf

